Аймгийн улс ардын аж ахуй, соёлыг хөгжүүлэх 1964 оны төлөвлөгөөний тухай

Аймгийн АДХ—ын Гүйцэтгэх захиргааны дарга депутат Ц.Жамсрангийн тавьсан илтгэлээс

(Үргэлжлэл)

нууд 3 дугаар сард багтаан худаг гаргах хэрэгтэй.

Аймгийн хэмжээгээр 1964 онд 3 тал саравчтай тэжээлийн ба тэжээх байр бүхий 243 хашаа барьж 67100 толгой малыг хашаажуулна.

Манай сангийн аж ахуй,хөдөө аж ахуйн нэгдэлд хашаа саравч барих ажлыг нийтийг хамарсан кампанит ажил болгож энэ оны 6 дугаар сарын 15—ны дотор дуусгахын хамт олонх сум нэгдлүүд 1,2 дугаар үеийн эрлийз төл хүлээн авахтай холбогдуулан төл хүлээн авах пүнзийг барих хэрэгтэй байна.

1964 онд малын өвчин эмгэгээс урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээг цаашид өргөтгөх болно.

Малын их, бага эмчийн 24 салбарт дээд. дунд мэргэжлийн 121 эмч ажиллана.

Малын цээж, боом, дуут хавдар, цэцэг, бразит, цагаан хорхой, хамуу зэрэг өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх зорилгоор давхардсан тоогоор 2205900 толгой малд тарилга хийж 1778600 малд лабортарын шинжилгээ хийнэ.

Цагаан хорхойн туулгыг өвөлжөөнд буух,гарах үеэр 6000 толгой малд хийнэ. Малын ороог идэвхжүүлэн хээл авалтыг сайжруулахын тулд хээлтэй гүүний сийвэнгээр 15000,био—тордогчоор 100 мянган малыг тарьж хээлийн шалгалтыг бүх үнээнд заавал хийх нь чухал.

1964 оны зун намрын улиралд малд тарга хүч авахуулах отрыг аймаг сумаас зориуд нарийн зохион байгуулалттай удирдах хэрэгтэй. Үхэр нэг бүрийг 280 кг амьдын жинд хүргэж таргалуулсан Заамар нэгдлийн үхэрчин Жамьяншарав, ямаа нэг бүрийг дунджаар 40 кг жинд хүргэж таргалуулсан Лүн сумын ямаачин Бэгз нарын жишээгээр малыг билчээрийн аргаар таргалуулах ажлыг сайжруулах хэрэгтэй.

Үхэр сүргийг онцлон өсгөх, ялангуяа үнээний сүүг нэмэгдүүлэх талаар сум, бригад бүхэн тодорхой ажил зохиох хэрэгтэй.

1964 оноос эхлэн нийт саальчдын дунд мянгатын хөдөлгөөнийг өрнүүлж депутатын танхимаар тэдний туршлагыг сурталчлан алдаршуулах, үнээнд хяналтын саалтыг сар тутам хийх,фермийн эрхлэгчийн семинар, саальчдын зөвлөлгөөнийг бүсчлэн хийлгэж туршлагыг солилцуулах ажил өргөн зохиох хэрэгтэй.

Сумын зоо—мал эмнэлгийн салбарууд,мал аж ахуйн мэргэжилтэн нар үнээний хээлтүүлгийг жилийн турш хийж сүүний их бүтээгдэхүүн гаргах журамд аажмаар шилжих хэрэгтэй байна.

Тэмээн сүргийн өсөлтийн тухай бид онцгой анхаарч тэмээг өсгөх түүний арчилгааны байдлыг эрс өөрчлөн сайжруулах хэрэгтэй.1964 онд газар тариалангийн талаар тавьж байгаа зорилт бол 1965 оны үрийн нөөцийг бий болгон үйлдвэрийг түүхий эдээр,хүн амыг хүнсний ногоогоор хангах, мал аж ахуйд тэжээлийн бааз бэлтгэхэд оршиж байна.

Сангийн аж ахуйнууд 90575 га, хөдөө аж ахуйн нэгдэл 21 мянган га-д тариалах болно.

Үүнээс үр тариа 101,4 мянган га,төмс 1175 га,хүнсний ногоо 570 га, малын тэжээлийн ургамлыг 8400 га-д хүргэнэ.

Газар тариалангийн хэмжээ, хурааж авах ургацыг үлэмжхэн нэмэгдүүлэхээр төлөвлөж байна.

Энэ онд үр тариа 95330 тонн, төмс 135100 тонн,хүнсний ногоо 9560 тонн,малын тэжээлийн ургамал 71475 тонныг хураан авч,үр тариа 67130 тонн,төмс 8300 тонн, хүнсний ногоо 8060 тонныг улсад тушаах болно.

МАХН-ын Төв Хорооны тогтоол ёсоор агротехникийн нарийн шаардлагаар үр тариа бусад ургамлын ургацыг нэмэгдүүлэх,юуны өмнө сангийн аж ахуй, нэгдлийн тариалангийн газрыг бүртгэж түүний ашиглалтыг сайжруулах нь чухал байна.

Тариалангийн газрыг салааны зохион байгуулалтаар эзэмших, техник засварыг 3 дугаар сарын 1-ний дотор багтааж хаврын хөрс боловсруулалтыг 100 хувь агрегатчилан явуулах нь манай сангийн аж ахуй,мал аж ахуйн машинт станцуудын хойшлуулшгүй зорилт болж байна.

Тариалангийн га дутмаас арвин их ургац хурааж байгаа тэргүүний сангийн аж ахуй, трактор комбайнчдын тоо олширсоор байгаагаас үзэхэд 1964 оны тариалалт,ургац хураах авах, тушаах төлөвлөгөөг давуулан биелүүлэх бололцоо бидэнд дүүрэн байна.

Аймгийн МААМС-уудыг зохион байгуулалт үйлдвэрлэлийн хувьд удирдах удирдлагыг сайжруулж техникийн ажилчдын мэргэжлийг дээшлүүлэн сахилга бат,хүмүүжил,ажлын хариуцлагыг дээшлүүлэхэд онц анхаарах ёстой.

Аж ахуйн гэрээгээр харилцан авсан үүргээ станц, нэгдлээс биелүүлэх хариуцлагыг эрс дээшлүүлэх нь чухал.

Төмс бол хүнсний ба малын тэжээлийн хамгийн чухал тарьмал юм. Төмсний ургацын төлөвлөгөөг жил дараалан таслаж байгаа дутагдлыг арилгаж, төмсний ургацыг нэмэгдүүлэх агротехникийн арга хэмжээг сайжруулах зорилт тавигдаж байна.

Газар тариалангийн боловсон хүчнийг бэлтгэх курсын чанарыг сайжруулах, нэгэнт хөдөө аж ахуйн үйлдвэрлэлд ажиллаж байгаа боловсон хүчнүүдтэй уйгагүй ажиллаж тэдний ахуй амьдралыг дээшлүүлэн тогтвортой ажиллуулуулах хэрэгтэй.

Аж үйлдвэрийн талаар.

Үйлдвэрийг хөгжүүлэх 1964 оны төлөвлөгөө бол урьдах оныхоос ихээхэн өвөрмөц агуулгатай тавигдаж байгаа бөгөөд ялангуяа хүнсний үйлдвэрийг олон талаар эрчимтэй хөгжүүлэхийг голлон анхаарч байгаа юм. Үйлдвэрийн хүчин чадлыг бүрэн ашиглах,үйлдвэрлэлд дэвшилт техник,тэргүүн туршлагыг системтэй нэвтрүүлэх, нөөц баялгийг аль болохоор өргөн ашиглах замаар бүтээгдэхүүний хэмжээ,нэр төрлийг олшруулах нь чухлаар шаардагдаж байна.Аймгийн үйлдвэрийн нийт бүтээгдэхүүний хэмжээг 1960 оны хөдөлбөргүй үнээр 6617,3 мянган төгрөгт хүргэнэ.

Үүний дотор хүнсний үйлдвэрийн нийт бүтээгдэхүүнийг 2342,3 мянган төгрөгт,цөцгийн тос үйлдвэрлэлтийг 79,8 тонн,талх нарийн боов архи дарсыг 2,9—27,8 хувиар өсгөх болно.Сум нэгдэл,аж ахуй бүр,талх нарийн боов,цагаан идээ боловсруулан ард түмний хэрэгцээг хангах зорилтыг дэвшүүлэн тавьж байна.

Аймгийн үйлдвэрлэлийн холбооны хэмжээгээр 4 сая төгрөгийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэнэ.Үүнийг өнгөрсөн онтой харьцуулбал 1,8 хувиар өсч байна. Эдгээрээс гадна гэр ахуйн хэрэглэл,гутал,хувцасны засвар үйлчилгээний нэгдсэн тасаг байгуулах, аймгийн төвийн байгууллагуудын барилга засварын ажлыг дангаараа хариуцан гүйцэтгэх болно.

Аймгийн хэвлэлийн үйлдвэрлэлийн материаллаг бааз, хэвлэлийн хэмжээ жилээс жилд өсч орчин үеийн техникээр тоноглогдлоо. 1964 онд 86,8 мянган төгрөгийн бүтээгдэхүүн гаргах бөгөөд энэ нь өнгөрсөн оноос 47,8 хувиар өсөх юмаа. 1964 онд аймгийн цахилгаан станц 1255500 киловатт цагийн цахилгаан энерги үйлдвэрлэн гаргах бөгөөд үүний тулд станцын хүчийг 270 киловаттаар нэмэгдүүлж шугам сүлжээг тохижуулж дуусгахаар төлөвлөж байна. Их хайрханы уулын үйлдвэр 6383,8 мянган төгрөгний 180 мянган тонн вольфром гаргах болно.

1964 онд хөдөлмөрийн бүтээмжийг аймгийн хоршооллын үйлдвэрт 3,1 хувь,барилгат 1,5 хувь, хүнсний үйлдвэрт 7,2 хувиар нэмэгдүүлж үйлдвэрийн нийт бүтээгдэхүүний 11 орчим хувийг хөдөлмөрийн бүтээмжийн дээшлэлтээр хангах зорилт тавьж байна. Үйлдвэрийн бүтээгдэхүүний өөрийн өртгийг хямдруулснаас барагцаалбал 364 мянган төгрөгний хэмнэлт гаргах болно.

Худалдаа бэлтгэлийн талаар

1964 онд мал бэлтгэх төлөвлөгөөг, мал өсгөх улсын төлөвлөгөөтэй нягт холбон, малын хүч таргыг нэмэгдүүлж шахах нь улсын бэлтгэлд чанар сайтай цөөн мал тушааж олон толгой мал хэмнэн үлдээх зорилт тавих хэрэгтэй. Өнгөрсөн жилийн байдлаар Заамар, Баян сумдын бэлтгэлд нийлүүлсэн үхрийн дундаж жин 264—267 кг хүрч байхад Алтанбулаг сумын бэлтгэлд тушаасан үхэр дунджаар 221 кг, Сэргэлэнгийн хонь 47 кг татаж байхад Алтанбулаг Эрдэнийн хонь 29 кг, Бүрэн сумын ямааны дундаж 31 кг байхад Алтанбулаг, Мөнгөнморьт сумын ямаа 23—24 кг хүрч байсныг харьцуулан үзэж энэ жил тэргүүний сумдын тушаасан малын жинд хүргэх зорилтыг сум бүр тавих хэрэгтэй.Аймгийн дүнгээр 1474,0 тонн ноос,ноолуур,хөөвөр, хялгас бэлтгэнэ. Энэ нь хонь нэг бүрээс ноос 1420 грамм, тэмээнээс 5,3 кг, ямаанаас ноос 255 грамм,ноолуур 260 грамм, үхэр адууноос хөөвөр 305 грамм, сарлагаас 550 грамм хялгас,адууноос 410 грамм дэл,110 грамм сүүл, сарлагын хялгас 560 грамм,сүүл 50 грамм, монгол үхрээс сүүл 5 граммаас доошгүй хэмжээгээр авч хангах болно. Үүнд: гагцхүү цаг алдалгүй мал нэг бүрээс ашиглах ноосны гарцын хэмжээг нэмэгдүүлсэн тэргүүний сайчуудын туршлагыг эзэмших хэрэгтэй.

Мал бүхий иргэдээс мах, ноос сүү, улсад нийлүүлэх хуулийг шинэчлэн баталсан БНМАУ—ын Ардын Их Хурлын Тэргүүлэгчдийн зарлигийг олон түмэнд сайн таниулах,ноогдлыг зөв хийж ойрын хугацаанд гардуулах хэрэгтэй. Нөгөө талаар ангийн үс, арьс шир, хөлдүү түүхий эд, ургамлын зүйлийг бэлтгэх төлөвлөгөө зарим талаар ихээхэн нэмэгдэв.Жишээлбэл малын яс 2 илүү дахин,тарваганы арьс 9 хувь,үнэг 2 дахин нэмэгдсэн жишээтэй байна.Хаягдал нөөц баялагийг дээд зэргээр ашиглах өндөр зорилт тавигдаж байна.

1964 онд түүхий эд бэлтгэх гол зарчим бол бололцоотой зүйлийг хугацаа хүлээхгүй урьдчилж биелүүлэх төмөр,ангийн үс хөлдүү ба ясны ихэнхийг эхний хагас жилд биелүүлэх үүргийг худалдааны байгууллагын ажилчдын өмнө тавих хэрэгтэй.

Худалдаа бэлтгэлийг удирдах газар дөрөвдүгээр сард болох аймгийн худалдааны агентийн зөвлөлгөөнийг угтаж ихээхэн ажил зохиох хэрэгтэй байна.

Тээвэр холбооны талаар

Аймгийн хэмжээгээр 10,9 сая тонн км—ын үүрэг гүйцэтгэнэ.

Авто бааз 4,9 сая тонн км, тээвэр 4,47 сая хүн км—ийн үүргийг гүйцэтгэнэ.

Чиргүүлийг дээд хэмжээгээр ашиглаж машин сул зогсолтыг багасгаж,даацыг дүүрэн ашиглах хэрэгтэй байна.1964 онд аймгийн харилцаа холбоо телефон шугам Мөнгөнморьт суманд, радио станц 1—ийг Баян суманд, шуудан салбар 4—ийг Алтанбулаг, Заамар, Баянзүрх, Мөнгөнморьт сумдад шинээр байгуулах, телефон цэгийн тоог 140, шуудан хайрцаг 5, радио цэг 680—ыг нэмж ажиллуулах болно.

Харилцаа холбооны өмнө үйлчилгээг эрс сайжруулж,байгуулсан техник төхөөрөмжийн эзэмшилт ашиглалтыг дээшлүүлэн ажилчдын мэргэжлийг дээшлүүлэх зорилтыг тавьж байна.

Их барилгын талаар

Аймгийн барилга контор 618,3 мянган төгрөгийн материалыг үйлдвэрлэн гаргаж нийтдээ 3,8 сая төгрөгийн барилга угсралтын ажлыг гүйцэтгэх болно.

1964 онд ашиглалтанд оруулах барилга аймгийн төвийн арван жилийн дунд сургуулийн дотуур байр, Архустын техник засварын газар, Алтанбулагийн зохиомол хээлтүүлгийн станц, Жанчивлангийн рашаан эмнэлгийн барилга зэрэг томоохон барилгууд орно.

Гэвч хэрэгцээний шаардлагаас энэ онд зөвхөн эхлэж 1965 онд дуусах ёстой барилгуудыг урьдчилан барьж гүйцэтгэх зорилго тавих хэрэгтэй.

Энэ зорилтыг биелүүлэхийн тулд:

Барилга барих үндсэний мэргэжилтнийг яаравчлан бэлтгэх энэ талаар бидэнд бэрхшээл их байгаа боловч давах, материалын бэлтгэлийг 4 дүгээр сарын 1 ний өмнө бүрэн хангах, барилга угсралтын графикийг хатуу мөрдөх, хөдөлмөр зохион байгуулалт, техник механизмын ашиглалтыг эрс сайжруулах, хөдөлмөр хөнгөвчлөх механикжуулах шийдвэртэй алхам хийх нь шаардагдаж байна.

(Төгсгөл нь 4 дүгээр нүүрт)

Аймгийн улс, ардын аж ахуй, соёлыг хөгжүүлэх 1964 оны төлөвлөгөөний тухай

Аймгийн АДХ—ын Гүйцэтгэх Захиргааны дарга, депутат Ц. Жамсрангийн тавьсан илтгэлээс

(Төгсгөл)

Барилгын салбар бүхэнд арвич аж ахуйч ажил нэвтрүүлэх.

Барилгын ажлыг нийтийн үйл хэрэг болгон явуулахтай холбогдуулан аймгийн намын хороо, АДХ—ын гүйцэтгэх захиргааны тогтоолыг биелүүлэх,сум,аймгийн төвд барилгат суралцах ажлыг өрнүүлэх хэрэгтэй.

Хөдөө аж ахуйн нэгдлийн үйлдвэр санхүүгийн төлөвлөгөөгөөр тавигдсан барилгууд болон сангийн аж ахуйнууд дээр баригдаж байсан барилгын төлөвлөгөөг заавал биелүүлэх арга хэмжээ авах хэрэгтэй.

Төв суурин газруудад баригдаж байгаа улсын ба орон нутгийн төсөвт байгууллагуудад 7 хоног бүрийн хагас сайн өдөр ажилчин албан хаагчдыг субботникийн журмаар ажиллуулах зорилт тавьж байна.

Ард түмний материаллаг аж байдал соёлын хэмжээний дээшлэлт

Нам засгаас ард түмний материаллаг аж байдал, соёлын хэмжээг дээшлүүлэх талаар байнгын арга хэмжээ авч ирсний ачаар хөдөлмөрчдийн аж байдал, соёлын хэмжээ жилээс жилд тасралтгүй дээшилсээр байна.

БНМАУ—ын Адын Их Хурлын чуулганаас ажилчин албан хаагчдаас хураах ашгийн татварын одоогийн хэмжээг 50 хувиар бууруулах болов. Энэ арга хэмжээгээр зөвхөн аймгийн ажилчин албан хаагчид 1,1 сая төгрөгийн бодит ашиг олж байна.

Тэрчлэн 1959 оны мал тооллогыг баримтлан мал бүхий ажилчин албан хаагчид бусад иргэдээс болон нэгдлийн гишүүдийн амины малаас улсад нийлүүлж байсан мах,ноолуур сүүний ноогдол үүргийн 1964 оноос өмнөх дутууг улсад төлөх явдлаас бүрмөсөн хэлтрүүлж мал бүхий иргэдээс улсад мах, сүү,ноолуур нийлүүлэх тухай энэ хуульд нэгдлийн гишүүдийг мах сүүнээс бүрмөсөн чөлөөлөх ажилчин албан хаагчдад үлэмж хөнгөлөлт үзүүлэх болов.

1964 онд аймгийн хэмжээгээр хөдөлмөрчдөд худалдах бараа гүйлгээ 55290 мянган төгрөгт хүрч өнгөрсөн оныхоос 14,8 хувиар өсч нийтийн хоол 3 сая, номын гүйлгээ 280 мянган төгрөг болно. Жижиглэн худалдаалах барааны нэр төрлийн хэмжээ нийтдээ өнгөрсөн оныхоос 31—72 хувь өсөх юм.Худалдаанд соёлч боловсон байдал нэвтрүүлж үйлчилгээг зохих хэмжээнд хүргэхэд худалдааны байгууллагууд бүхий л ажлаа чиглүүлэх хэрэгтэй. Бараа татан авалт,борлуулалтын төлөвлөгөөг график ёсоор биелүүлэхийн дээр нийтийн хоолны чанар нэр төрлийг олшруулах хэрэгтэй.

Төв суурин газруудыг сүү ногоогоор хангахад үндсэн өөрчлөлт хийх нь хойшлуулшгүй зорилт болж байна. МАХН—ын Төв Хорооны захидал, аймгийн АДХ—ын III чуулганы шийдвэрийг биелүүлж өсвөрийн залуу үеийг сурган хүмүүжүүлэхэд гэгээрлийн байгууллагуудын өмнө чухал зорилт оршиж байна.

Тус аймгийн ерөнхий боловсролын сургуульд 7,9 мянган хүүхэд суралцана.Сэргэлэн сум-нэгдэлд бага сургууль шинээр байгуулж бүгд 30 сургууль ажиллана. Энэ нь өнгөрсөн оныхоос сурагчдын тоо 6,7 хувиар, элсэлт 25,1 хувиар, төгсөлт 12,3 хувиар өсөх болно. Дотуур байранд суух сурагчид 1600—д хүрэх юм.

Насанд хүрэгчдийн 464 сурагчтай оройн дунд сургууль 8 ажиллаж 44 хүнийг төгсгөх болно.Хүүхдийн цэцэрлэг 11-ийг байгуулж 80 цэцэрлэг ажиллах юм.

Үүний дотор 8 цэцэрлэгийг нэгдлийн хөрөнгөөр бариулах болно. Эдгээр арга хэмжээг авсны үр дүнд цэцэрлэгийн тоо урьд оноос 57,8 хувиар,цэцэрлэгийн хүүхдийн тоо 29,6 хувиар өсөх юм.Энэ онд соёлын орд 220 удаа тоглолт хийж 41,8 мянган хүнд үйлчлэх болно.

Суурин ба нүүдлийн кино 4—ийг шинээр байгуулж бүгд 30 ажиллах бөгөөд 421 мянган хүнд үйлчилнэ.

Энэ жил клуб 5-ыг Бүрэн, Тариат, Өндөрширээт, Мөнгөнморьт суманд байгуулж бүх сум клубтэй, улаан булан 1-ийг Мөнгөнморьтод байгуулж аймгийн хэмжээгээр 50, номын сан 3-ыг байгуулж нийт 22 номын сантай болж номын фондыг 23 мянган номоор өсгөж 76,3 мянган номтой болгоно.

Эмнэлгийн байгууллагуудыг өргөтгөж үйлчилгээг эрс сайжруулах зорилтыг тавьж байгаа юм. 40 ортой хүүхдийн больниц нэгийг аймгийн төвд, 10 ортой их эмчийн салбар 1—ийг Батсүмбэрт байгуулна.

Эдгээр арга хэмжээг авсанаар өнгөрсөн оноос больниц 33,3 хувь өргөжиж орны тоо 40 хувиар өснө.

Энэ онд хүүхдийн ясли аймгийн хэмжээгээр 560 ортой 11 болж өнгөрсөн оныхоос яслийн тоо 22,6 хувь, орны тоо 43,5 хувиар өссөн байна.

1964 онд Лүн суманд цахилгаан эмчилгээний лаботори, Батсүмбэрт эмийн санг байгуулна.

Амбулторийн үзлэг 358,2 мянган хүнд, урьдчилан сэргийлэх тарилга 30 мянган хүнд тус тус хийж эмнэлгийн мэргэжилтний тоо 13,6 хувиар өсөх болно.

Манай эмч, мэргэжилтэн нар урьдчилан сэргийлэлт, амбулторийн үзлэг, ор хоногийн ашиглалтыг сайжруулах, жирэмсэн эмэгтэйчүүдийг төрөх газар амаржуулах, 0—1 насны хүүхдийн эрүүл мэндийг онцлон анхаарах нь чухал байна.

Аймгийн 1964 оны төлөвлөгөөт зорилтыг биелүүлэхэд орон нутаг засаг захиргааны байгууллагаас гүйцэтгэх зорилт

1964 онд аймгийг хөгжүүлэхээр тус чуулганаас батлах гэж байгаа энэ төлөвлөгөө бол манай аймгийн нутаг дэвсгэрт оршин сууж байгаа бүх байгууллага, хөдөлмөрчдөөс заавал биелүүлэх хууль юм.

Энэ төлөвлөгөөг биелүүлэхэд сум, хороодын АДХ—ын гүйцэтгэх захиргаад төлөвлөгөөний биелэлтийг зохион байгуулах явцад тавих хяналт шалгалтыг үйдвэрлэлийн гүнд тавьж энэ хэрэгт депутатууд, идэвхтэн, нийт байгууллага хөдөлмөрчдийн хүчийг жигд татан оролцуулах хэрэгтэй.

Аймгийн намын хороо, АДХ—ын гүйцэтгэх захиргаанаас САА, ХАА—н нэгдлүүдээс мал өсгөх, ашиг шимийг дээшлүүлэхэд нийтийн идэвх чармайлтыг өрнүүлэх зорилгоор хэд хэдэн арга хэмжээ авлаа.

1. 1964 онд мал өсгөх улсын төлөвлөгөөг давуулан биелүүлж, бусад аж ахуй, соёлын төлөвлөгөөг биелүүлэхэд гарамгай амжилт үзүүлсэн сумдыг уралдаанд байр эзлүүлж байх журмыг шинэчлэн тогтоов.

Энэ уралдааны болзлоор нэгдүгээр байр эзэлсэн сумыг аймгийн намын хороо, АДХ—ын гүйцэтгэх захиргааны социалист уралдаанд шилжин явах туг, 25 мянган төгрөг, хоёрдугаар байр эзэлсэн сумыг аймгийн намын хороо, АДХ—ын гүйцэтгэх захиргааны диплом 20 мянган төгрөг, гуравдугаар байр эзэлсэн сумыг мөн диплом 15 мянган төгрөгөөр шагнах болов.

2. Аймаг сумын аврагыг шалгаруулж байх журмыг бий болголоо. Жил бүр аймаг, ХАА—н 33 аврага, сумд өөрсдийн аврагыг шалгаруулан шагнаж байх болно.

3. Мал өсгөх төлөвлөгөөг 5 төрөл дээр нь биелүүлж жилийн урааланд байр эзэлсэн сумдад 5 хушуу малын баярыг хийлгэж, сумын төвд нь таван хушуу малын дүрс баримлыг барьж дурсгах болов.

4. 1964 оны ажилд хэн урьтаж биелүүлээд рапортлох вэ? гэдэг уралдаантай ажиллаж хамгийн түрүүнд биелүүлэгчийг аймгийн түүхэнд бичиж байх боллоо.

Аймгийн ард түмний гарамгай амжилтыг түүхчлэн хадгалж байх зорилгоор аймгийн жил дутмын ажлын гүйцэтгэл тэр онд төрсөн аврагуудын ажлын бүтээл, зурагтай нь хамг ном болгон хэвлэж байх болгосон юмаа.

Энэ бүхэн бол 1963 оны амжилтыг бататгах, хүн хүч эд материалын дотоод нөөц боломжоог шавхан дайчлахад чиглэгдэж байгаа юм.

Эдгээр арга хэмжээнүүдийг хөдөлмөрчин ард түмэнд сурталчилж ойлгуулах хэрэгтэй.

1964 онд сум орны төлөвлөгөөт зорилтыг биелүүлэх график гаргаж мөрдлөгө болгох хэрэгтэй. Ер нь график бол жил тутам нарийсаж сайжирч байвал зохих ямарч байгууллагад дагаж мөрдөх тэр жилийн программ нь юм. 1964 онд аймгийн аж ахуй соёлын төлөвлөгөөт ажлыг биелүүлэх зорилтыг тавихдаа хүн бүр өөртөө ноогдсоныг давуулан биелүүлэх гэсэн зорилтыг удирдлага болгон төлөвлөгөөт графикийг сахилга бат хариуцлагыг эрс өндөрт барьж ажиллах ёстой.

Манай ажлын арга бол бүхийл ажлыг жигд урагш ахиулахад оршино.

Ийм учраас нэг ч зүйлийг таслахгүй, нэгч байгууллага хоцрохгүй гэсэн хамтын чармайлтын дор ажиллах хэрэгтэй.

Социалист уралдааны дээд хэлбэр болсон СХ бригад, СХТ бригад, сэхээтний нөхөрлөл, гавшгайчуудын хөдөлгөөнийг бүх салбарт өрнүүлэх нь хамгийн шийдвэрлэх хүчин зүйл болж байна.

Энэ жил социалист уралдааныг бүсчлэн байгуулах, уралдаалагчид бие биеэ шалгах, тэргүүн туршлага судлан нэвтрүүлэх, дүнгээ тогтмол солилцож байх журамд чиглэж социалист уралдааны улс төр эдийн засгийн дайчин чадлыг өндөрт өргөж тавих хэрэгтэй байна.

Манай мал аж ахуй, газар тариалангийн үйлдвэрлэл нь суурь, тасаг бригад дээр явагдаж байна

Ажлын сайн муу байх хувь заяа,одоо үед тасаг бригадын ажиллагаанаас шалтгаална. Суурьудад соёлч боловсон байдлыг нэвтрүүлэх, хүмүүсийн мэргэжил, мэдлэгийг өндөржүүлэх, үйлдвэрлэн бүтээгч хүн нэг бүртэй уйгагүй ажиллаж тэднийг идэвхжүүлэхэд том алхам хийх үндэс болно.Бригад,тасаг бүр аж ахуйгаа нарийн тоо бүртгэл,хяналт судалгаатай удирдах ажлыг үйлдвэрлэлээ удирдах гол арга болгох ёстой.Гасаг бригадын дарга нар бол зөвхөн нэгдэл САА-н чанартай биш тэр хариуцсан хэсэг дээрээ төрийн ба аж ахуйн байгууллагыг төлөөлсөн ХАА, худалдаа, соёл хүмүүжил.иргэний асуудлыг нийтэд нь хамарсан тийм маш өргөн хүрээтэй ажиллахыг манай амьдрал хөгжил өөрөө шаарддаг болсон байна.

Үүнээс үндэслэн засаг захиргааны байгууллагын ажлыг бригад тасагт хүрэлцүүлэн тавьж удирдах явдал шаардагдаж байна.Олон шатны депутатууд,байнгын комисс нь улс ардын аж ахуй соёлын төлөвлөгөөг сурталчилах зохион байгуулахад тойргийнхоо төлөвлөгөөний биелэлтийг хангах үүргийг хүлээх ёстой

Сар бүр депутатын өдрийг тэмдэглэхдээ аж ахуй соёлын цаг үеийн төлөвлөгөөт ажлыг дүгнэж байдаг журмыг нэвтрүүлэх хэрэгтэй.САА, нэгдлүүдийн бригад, ферм,тасгийн үйлдвэрлэлийн төлөвлөгөөг биелүүлэхэд депутатын хэсгийн ажлыг нягт холбон явуулах нь чухал.Хүмүүсийг амлалтаар биш ажил хэргийн жинхэнэ үр дүнгээр нь үнэлэх асуудлыг ажлын гол арга болгон явуулбал зохино.

Аж ахуй соёлын төлөвлөгөөт зорилтыг аймаг сум, хороодын захиргаадаас удирдах удирдлагыг улам сайжруулахын тулд төрийн захиргааны гүйцэтгэх байгууллагын дотоод ажил эрхийн норм хэмжээг зөвөөр зохицуулан явуулах хэрэгтэй.

Хариуцлагатай эрхлэгч
С. ДИНСМАА.

Х—03215 «Анхдугаар таван жил» сонины газар хэвлэв.

Орон бүхний пролетари нар нэгдэгтүн!

Анхдугаар ТАВАН ЖИЛ

ТӨВ АЙМГИЙН НАМЫН ХОРОО, А Д. Х. Г. ЗАХИРГААНЫ СОНИН

16 дахь жилд
№ 15 (1350)

1964 оны
2 дугаар сарын 20

ПҮРЭВ

Аймгийн намын бүгд хурлын шийдвэрийг амжилттай биелүүлье

Аймгийн намын III бүгд хурал, хоёрдугаар сарын 10, 11-ний өдрүүдэд хуралдаж МАХН-ын Төв Хорооны V бүгд хурлын дүн ба аймгийн намын байгууллагуудын зорилтын тухай аймгийн намын хорооны нэгдүгээр нарийн бичгийн дарга Б. Дэжидийн тавьсан илтгэлийг хэлэлцэж чухал шийдвэр гаргалаа.

Аймгийн намын бүгд хуралд бүгд хурлын гишүүдээс гадна сум хороод, албан үйлдвэрийн газрын намын үүр, хороодын нарийн бичгийн дарга, АДХ—ын Гүйцэтгэх захиргаадын дарга, бүх сумдын тасаг, бригадын дарга нар оролцож санал зөвлөлгөөнөө тодорхой солилцов.

Аймгийн намын бүгд хурал МАХН—ын Төв Хорооны V бүгд хурлын шийдвэрийг санал нэгтэй сайшааж, Намын Төв Хорооны энэ шийдвэр нь тус аймгийн хөдөлмөрчдийг бүтээлч хөдөлмөрт улам зоригжуулж байгааг илэрхийлэн тэмдэглэв.

БНМАУ социалист орнуудтай хамтран ажиллах ЭЗХТЗ—ийн гишүүн болсон явдал тус улсын түүхэн хөгжилд үнэлж баршгүй ач холбогдолтой зүйл бөгөөд манай оронд барилга байгуулалтын ажлыг нийт ард түмний хэрэг болгож явуулах болсон нь цаг үеэ олсон дайчин шийдвэр байв.

Бүгд хурал аймгийн улс ардын аж ахуй, соёлын бүх салбарт манай нам, улс, олон нийтийн байгууллага, бүх хөдөлмөрчдөөс олсон ололтыг дүгнэж мөн ажлын салбарт илэрч байгаа хоцрогдол, тасалдал, ажлын хариуцлага, сахилга батгүй явдал, салан задгай, аж ахуйч биш ажиллагааг илрүүлэн шүүмжлэв.

Гуравдугаар бүгд хурал, барилга байгуулалтын ажлыг сайжруулах тодорхой заалт гаргаж 1963 оны улс ардын аж ахуй, соёлын төлөвлөгөөг биелүүлэхэд олсон амжилтаа улам бататган бэхжүүлэхэд нэгдэл, САА—н үйлдвэрлэлийн бригад, тасгийн роль өндөр болсныг дэвшүүлэн тавилаа.

Аймгийн намын бүгд хурал 1964 онд 2 оны барилга байгууллалтын программыг шийдвэрлэсэн байх зорилтыг барилгачдын өмнө тавьж, барилга нэг бүрийн эхлэх, дуусах графикийг баталлаа.

Үүнийг биелүүлэхийн тулд барилгын материал, ажиллах хүчийг 3 дугаар сарын дотор бүрэн бэлтгэх, ажилчин албан хаагчдыг барилгын мэргэжилд сургах ажил хүчтэй зохиох, барилгын ажилд оролцох нийт хөдөлмөрчдийн хөдөлгөөнийг өрнүүлэх, барилгын хөдөлмөр зохион байгуулалтыг сайжруулах, бүтээмжийг өндөржүүлэх, барилга үйлдвэрлэлийг механикжуулах, машин механизмын хүч чадлыг дүүрэн ашиглах, барилгын өртгийг хямдруулах талаар чухалчлан ажиллахыг заагаад аймгийн намын хороонд барилгын орон тооны бус хэлтэс, барилга конторт сан техникийн тасаг, нэгдлүүдэд барилгын байнгын бригад байгуулах, аймгийн барилгачдын 2 дугаар зөвлөлгөөнийг хийлгэх зэрэг зохион байгуулалтын чухал арга хэмжээ авав.

Аймгийн 1964 оны төлөвлөгөөт зорилтуудыг хангаж, хүн амыг соёлжуулахад суурь, бригад, тасаг, ферм, түүний дэргэдэх намын хэсэг, худалдааны агентын ажлыг эрс сайжруулахыг нам, улс, хоршоолол, худалдааны байгууллагад бүгд хурлаас үүрэг болгоод эдгээр газруудад аргачилсан удирдлага, намын үзэл суртал, зохион байгуулалтын ажлыг төвлөрүүлж үйлдвэрлэлийн гүнд ажиллах асуудлыг онцлон тавьж, үйлдвэрлэлийн даалгавар биелэлтээр аймаг, сумандаа тэргүүн бригад, суурь, тасаг, ферм болох хөдөлгөөнийг өрнүүлэхээр тогтоов.

Суурьудад зохиогдох хүмүүжлийн ажлыг эрс сайжруулах, намын ухуулгыг үйлдвэрлэлийн даалгавар биелүүлэхэд чиглүүлэх, худалдааны агентын үйлчилгээг дээшлүүлж тэдний ажиллах нөхцөлийг хангах, бүх агентын зөвлөлгөөнийг 4 дүгээр сард аймгийн төвд хийлгэж туршлага солилцуулах нь зүйтэй гэж үзэв.

Аймгийн намын бүгд хурлаас социалист уралдааны эрч хүчийг улам чангалж сумдын уралдааныг бүсчилж зохиох, улирал тутам шалган дүгнэж байх, сумуудын нам, улсын байгууллагаас графикийг удирдлага болгох, биеэ дааж ажиллах бололцоог хангах, аж ахуй соёлын төлөвлөгөөт зорилтыг биелүүлэхэд олон нийтийн байгууллагаас гүйцэтгэх үүргийг өндөржүүлэн ажиллахыг үүрэг болголоо.

Бүгд хурлын заалтыг биелүүлэх зорилт намын бүх байгууллагын өмнө тулгаран зогсож байна. Бүгд хурлын шийдвэрийг хүн бүрт хүрэлцүүлэн сурталчилж идэвх хөдөлгөөнийг өрнүүлэх, тогтоолын заалт бүрийг зохион байгуулж, ажил болгох ёстой.

Үүний тулд ээлжит зорилт бүрийг цаг үед нь хийх, бүх байгууллагын ажлыг жигд урагшлуулах, хүн бүр эрхлэн хариуцсан ажлаа хангасан байхад оршино.

Юуны урьд цаг агаарын тохиромжгүй нөхцлөөс аврах, төл бойжуулах ажилд бүх нийтийн анхаарлыг төвлөрүүлэх, хаврын тариалалтын бэлтгэлийг сангийн аж ахуй, МААМС, нэгдэл бүр яаравчлан хангах, барилгын ажлыг шуурхайлж, хөлдүү түүхий эдийн бэлтгэлийг түргэтгэх хэрэгтэй байна. Аймгийн намын бүгд хурлын шийдвэр аж ахуй, соёлын зорилтыг жигд хурдтайгаар биелүүлэхийн үндсэн нөхцөл бол хүн нэг бүрийн ажлын хариуцлалага нам, улсын сахилга бат өндөрт байж, хувьсгалт хуулийг ёсчлон биелүүлэх, гүйцэтгэлийн шалгалтыг ажил бүхэнд нэвтрүүлэх явдал мөн.

Аймгийн намын бүгд хурлын шийдвэрийг биелүүлэхийн тулд намын үүр хороодын дотоод ажлыг эрс сайжруулан аж ахуйг удирдах явдалтай намын зохион байгуулалт үзэл суртлын ажлыг улам нягт хослож, намын байгууллагын удирдан чиглүүлэх роль, намын хяналтыг өндөрт тавьж ажиллах хэрэгтэй.

Аймгийн намын бүгд хурал, АДХ—ын чуулганаар батлагдсан 1964 оны улс ардын аж ахуйн төлөвлөгөө, тэргүүн туршлага, графикийг ажлын үндсэн удирдамж болгон ажиллах нь чухлаар шаардагдаж байна.

Аймгийн намын бүгд хурлын шийдвэрийг амжилттай биелүүлэхийн төлөө 1963 оныхоо туршлага дээр суурилж хүн бүр чармайлт гарган намын гишүүн бүр үлгэрлэн манлайлах ёстой.

РАПОРТ

Аймгийн намын хорооны нэгдүгээр нарийн бичгийн дарга Б.Дэжид, АДХ-ын Гүйцэтгэх Захиргааны дарга Ц. Жамсран, Худалдаа бэлтгэлийг удирдах газрын дарга Д.Гончиг нар танаа

Баянцагаан сумын хөдөлмөрчид, сумын 1964 оны төлөвлөгөөт зээрийн мах, туулай, зэс, гууль, техникийн тосны жилийн төлөвлөгөөг 100—103 хувиар биелүүлснийгээ баяртайгаар илэрхийлье.

Баянцагаан сумын намын үүрийн нарийн бичгийн дарга *Бадам-Очир*

Сумын АДХ—ын Гүйцэтгэх Захиргааны дарга *Сүхбаатар*

Худалдаа бэлтгэлийн ангийн дарга *Сосорбарам*

ЗУДТАЙ ТЭМЦЭЖ БАЙНА

ЭРДЭНЭ—УУЛ. Архуст сумын нутагт 25—30 см цастай, өдөртөө 30—37 градус, шөнөдөө 39—42 градус хүйтэрч байна.

Архуст сум-сангийн аж ахуйн захиргаа намын хороо, сумын төвөөс 48 хүн, 5 машинтай 2 бригад болж зудын байдалтай байгаа 2,3 дугаар фермийн малчдад тусалж зарим суурийг нүүлгэж өвөлжөө бууц засах ажлыг хийж байна. Одоо сумын хэмжээгээр 300 гаруй малын хорогдолтой байна. Энэ сумынхан зуд эсэргүүцэх талаар бүх нийтээрээ тэмцэж байна.

ЭНГЭР—ШАНД. Баянзүрх сумын нутагт 15-20, зарим газар 35-40 см зузаан цас унаж хүйтний эрч улам нэмэгдсэн байна.

Сумын захиргаа намын үүр, зудын хүнд байдалтай байгаа үржил хонины бригадад 3 машин, 15 хүнтэй нэг бригад гаргаж малчдад өвс татах, хэвтэр бууц дулаалах, зарим суурийг нүүлгэх зэрэг ажил хийж байна.

Баянзүрх сумын хэмжээгээр малын үхэл хорогдолгүй, 2000 мал төллөж төл нь бүрэн бойжиж байна.

Аймгийн улс, ардын аж ахуй, соёлыг хөгжүүлэх 1964 оны төлөвлөгөөний тухай

Аймгийн АДХ-ын Гүйцэтгэх Захиргааны дарга, депутат Ц. Жамсрангийн тавьсан илтгэлээс

Депутат нөхөд өө!

МАХН—ын 14 дүгээр их хурлаар баталсан 3 дугаар таван жилийн төлөвлөгөөний 3 дахь жилийн төлөвлөгөөг манай орны бүтээлч хөдөлмөрчид амжилттай биелүүлээд 4 дэх жилийн төлөвлөгөөт ажилд шилжлээ.

Тус аймгийн нам, улс, олон нийтийн байгууллага, хөдөлмөрчид, МАХН—ын Төв Хорооны V бүгд хурлын шийдвэр, БНМАУ-ын Ардын Их Хурлын II чуулганаар батлагдсан улс, ардын аж ахуй, соёлыг хөгжүүлэх 1964 оны төлөвлөгөөг давуулан биелүүлэх өрнүүн хөдөлмөрийнхөө эхний улирлын ажиллагаанд зориг төгөлдөр орж байна.

Манай орны яруу алдарт хөдөлмөрчид эх орондоо социализмын материал техникийн бааз байгуулах их үйлстээ урьд онуудаас улам гарамгай сайхан амжилт олж 1963 онд улсын хэмжээгээр малаа 1,4 сая толгойгоор нэмэгдүүлж төрөл бүрийн ноосны төлөвлөгөөг бараг 1000 тонноор давуулан биелүүлж, үйлдвэр, газар тариалан, ард түмний материаллаг аж байдал, соёлын талаар үлэмж ахиц гаргасныг сайшаан тэмдэглэлээ.

БНМАУ—ын Ардын Их Хурлын чуулган, 1964 оны улс ардын аж ахуй, соёлыг хөгжүүлэх төлөвлөгөөний талаар дайчин том зорилт дэвшүүлэн тавихдаа тус улсын малыг 6 хувиар өсгөх, газар тариаланг 707,8 га—д хүр-

(Үргэлжлэл нь 2 дугаар нүүрт)

Аймгийн улс ардын аж ахуй, соёлыг хөгжүүлэх 1964 оны төлөвлөгөөний тухай

Аймгийн АДХ-ын Гүйцэтгэх Захиргааны дарга, депутат, Ц. Жамсрангийн тавьсан илтгэлээс

(Үргэлжлэл)

гэх, үйлдвэрлэлийн нийт бүтээгдэхүүнийг 11,6 хувь, барилгын үйлдвэрийг 22,7 хувиар нэмэгдүүлэхээр тогтоож, БНМАУ—ын 1964 оны улсын орлого зарлагын төсвийг 1 миллиард 444 сая төгрөгөөр баталлаа.

Эдгээр шийдвэрийг биелүүлэх явдал бол манай аймгийн ард түмний дайчин зорилт болон тавигдаж байна.

1964 онд аймгийн улс ардын аж ахуй, соёлыг хөгжүүлэх төлөвлөгөөг аймгийн АДХ—ын Гүйцэтгэх захиргаа, тус чуулганд хэлэлцүүлэхээр оруулж байна. Энэ төлөвлөгөөний хяналтын тоо бол манай аймгийн эдийн засаг, хөдөлмөрчдийн соёл ахуйн шаардлагыг хангахад материаллаг баазыг бүрдүүлж өгөх юмаа.

Аймгийн улс ардын аж ахуй, соёлыг хөгжүүлэх 1963 оны төлөвлөгөөний биелэлтийн дүн

МАХН—ын Төв Хорооны IV бүгд хурлаас мал аж ахуйг эрчимтэй хөгжүүлэх талаар гаргасан шийдвэрийг биелүүлэх тэмцэлд зоригжсон, манай аймгийн хөдөлмөрчид 1963 онд төлийг хөрвийн аргаар амжилттай бойжуулж мал өсгөх улсын төлөвлөгөөг 103,0 хувиар биелүүлж, барилга угсралтын төлөвлөгөөг 5,4 хувь, үйлдвэрийн нийт бүтээгдэхүүний төлөвлөгөөг 11,4 хувиар давуулан ноос бэлтгэл, үр тариа, бараа гүйлгээ зэрэг бүх төлөвлөгөөт үүргүүдээ жигд хангаи биелүүлж улсын социалист уралдаанд 3 дугаар байр эзлэв.

1963 онд аймгийн хэмжээгээр хонь, ямаа, үхэр сүрэг өсгөх төлөвлөгөөг сайн биелүүлэв.

Малын зүй бусын хорогдол урьд оноосоо 34 хувиар багасч элдэв зарлагыг нилээд хэмнэв. Мал өсгөх төлөвлөгөөг Баянцагаан, Өндөрширээт, Батсүмбэр, Баян, Угтаал сумд малаа 5 төрөл дээр нь 3,8—12,3 хувиар өсгөж, Баянцагаан, Батсүмбэр, Өндөрширээт сумд мал өсөлтөөр аймагтаа 1, 2, 3, дугаар байр эзлэв.

1963 онд манай аймаг малаа өсгөхийн зэрэгцээгээр малын ашиг шимийг ашиглах талаар урьдахь онуудаас илүү амжилт олж, ноос бэлтгэлийн төлөвлөгөөг Баяндэлгэрээс бусад сумд 100,8—157,9 хувиар биелүүллээ.

Мал аж ахуйн туслах арга хэмжээний төлөвлөгөөгөөр малын хашаа 433 ыг барьж, өрөмдмөл худаг 4, уурхайн худаг 114-ийг гаргаж 108,1 мянган тонн өвс, хүчит тэжээл бэлтгэж авсан байна.

1963 онд аймгийн хэмжээгээр 4877 га газрыг шинээр эзэмшиж 109321 га-д тариалжээ.

Ургац хураан авах улсын төлөвлөгөөг 104,2 хувиар биелүүлж улсад тушаах буудайн төлөвлөгөөг 3000 тонноор давуулав.

Ургац хураах төлөвлөгөөг Угтаал, Жаргалант, Батсүмбэр, Баянцогтын сангийн аж ахуй, Заамар, Эрдэнэсант, Тариат сумын нэгдлүүд амжилттай биелүүлсэн байна. Аймгийн худалдаа бэлтгэлийг удирдах газар бараа борлуулах төлөвлөгөөг 105,7 хувь, 21 нэр төрлийн бэлтгэлийн төлөвлөгөөг 100—157 хувиар тус тус биелүүлж хөдөлмөрчдийн материаллаг хэрэгцээг төлөвлөгөөний дагуу хангажээ.

Энэ ажилд Баянзүрх, Сэргэлэн сумын худалдаа бэлтгэлийн анги улсын болзлыг, Баян, Архуст, Заамар, Лүн, Баянцогт, Мөнгөнморьт сумдын худалдаа бэлтгэлийн анги аймгийн намын хороо, АДХ-ын Гүйцэтгэх захиргааны болзлыг тус тус хангасан байна.

1963 онд аймгийн соёл гэгээрэл, эрүүлийг хамгаалах байгууллагуудын төлөвлөгөө амжилттай биелэгдэв.

Ерөнхий боловсролын 29 сургуульд 6684 хүүхэд сурч, 10 дугаар анги төгсөгчдийн тоо 101,5 хувиар биелэгдлээ.

Манай аймгийн 7 хүн дутмаас 1 хүн ерөнхий эрдмийн сургуульд суралцаж аймгийн хэмжээгээр 19 цэцэрлэгт 945 хүүхэд хүмүүжиж байна.

Сургуулийг амьдралтай, сургалтыг үйлдвэрлэлийн хөдөлмөртэй холбож, сурагчдын хүмүүжлийн ажилд нилээд тодорхой арга хэмжээ авч явуулсны үр дүнд ахицыг олж байна.

Соёл. эрүүлийг хамгаалах байгууллагуудын төлөвлөгөө 100—130,3 хувиар биелэгдэж эрүүл ахуйн үйлчилгээ, уран бүтээл, соёл олон түмний ажил нь дээшилж байна. Манай аж ахуй, соёлын байгууллагын салбар бүрийн ажил жигд явагдаж төлөвлөгөөт зорилтуудыг нэр төртэй биелүүлэв.

1963 оны ажлын амжилт бол манай сум, байгууллагын нам, улсын хариуцлагатан, манай хөдөлмөрч ард түмний амь бие хайргүй зүтгэл гаргасны үр, манай олон түмний идэвхжил эрс дээшилсний баталгаа юм.

1963 оны ажлын явцад олсон амжилтаа дүгнэн ярилцахын зэрэгцээгээр гарсан дутагдлыг богино хугацаанд арилгах ёстой.

1963 оны төлөвлөгөөний биелэлтээс үзэхэд: төлөвлөгөөний нэр төрөл чанарын үзүүлэлтийг сул анхаарч зарим бололцоог шавхан дайчилсангүй.

САА, нэгдэл бүр мал өсгөх төлөвлөгөөг 5 төрөл дээр нь биелүүлээгүйгээс аймгийн хэмжээгээр тэмээг өнгөрсөн жилээс бууруулан, адуу өсгөх төлөвлөгөөг тасалдуулжээ.

Баяндэлгэр, Эрдэнэ, Баянчандмань, Баянзүрх сумд мал өсгөх төлөвлөгөөг биелүүлэх байтугай 1962 онд байсан малаа 6,2 хувиар хорогдуулжээ.

Энэ нь мал аж ахуйг хөгжүүлэх талаар сум—нэгдлийн удирдлагын арга барилд оршиж буй ноцтой дутагдал юм.

Малаа төрөл бүр дээр нь өсгөх ялангуяа өндөр ашиг шимтэй малыг бүхийл аргаар заавал өсгөж байх тухай нам засгийн даалгаврыг зарим сумд хангалтгүй биелүүлж 1962 онд байсан тэмээгээ 15 сум бууруулж, адуу өсгөх улсын төлөвлөгөөг хэдхэдэн сум тасалжээ.

Өнгөрсөн онд аймгийн ХАА-н удирдах газар зарим САА, нэгдэл тэмээ адууны хээлтүүлгийг нарийн зохиох, төл бойжилтын байдалд шинжилгээ судалгаа хийх талаар тодорхой ажил хийсэнгүй.

1963 онд тус аймгийн 31,1 мянган хээлтэгч мал сувайрч, 10.4 мянган мал хээл хаяж 46,6 мянган мал өвчин эмгэгээр үхэж 21,3 мянган төл хорогдуулжээ.

Зөвхөн зүй бусын шалтгаанаар 111,4 мянган мал хорогдсон байна. Бид малын хорогдлыг наад зах нь 50 хувиар багасгаж чадсан бол мал өсгөх төлөвлөгөөг 140 мянган малаар давуулан өсгөж тэргүүний аймгийн амжилтаас давах байсанд дүгнэлт хийх хэрэгтэй. Тэрчлэн Борнуур, Архустын САА-нууд тариалангийн ургацын төлөвлөгөөг их хэмжээгээр таслаж, олон тооны нэгдэл ургац муу авсаныг цаашид анхаарвал зохино.

Аймгийн улс ардын аж ахуй, соёлыг хөгжүүлэх 1964 оны төлөвлөгөө.

Аймгийн улс ардын аж ахуй соёлыг хөгжүүлэх 1964 оны төлөвлөгөө бол МАХН-аас социализмын материал техникийн бааз байгуулах дайчин программын нэг хэсэг нь юмаа.

Хөдөө аж ахуйн талаар

Хөдөө аж ахуйг хөгжүүлэх аймгийн 1964 оны төлөвлөгөөний үндсэн зорилт нь малын тоог өсгөх, ашиг шимийг нэмэгдүүлэх, газар тариалангийн талбай, га тутмаас авах тариа ногооны ургацын хэмжээг нэмэгдүүлэхэд оршино.

Үүний тулд 1964 онд аймгийн бүх малыг 6,2 хувиар өсгөж 1374,5 мянгад хүргэнэ. Үүний дотор тэмээ 0,6 хувь, адуу 8,8 хувь, үхэр 4,8 хувь, хонь 8,7 хувь, ямаа 3,4 хувиар тус тус өсгөж сангийн аж ахуйн малыг 5,2 хувиар, хөдөө аж ахуйн нэгдлийн малыг 8 хувиар өсгөхөөр төлөвлөж байна. 1963 оны жилийн эцсийн тооллогоор байсан малаас улсын бэлтгэл, дотоодын хэрэгцээний малыг хасаад малын зүй бусын хорогдлыг урьд оныхоос 31,8 хувиар багасгаж 100 хээлтэгчээс бойжуулан авах төлийн төлөвлөгөөг хангаж биелүүлэхээр төлөвлөсөн юм.

1964 оны мал өсгөх төлөвлөгөө

(сумдаар жагсаавал)

№	Сумдын нэр	1964 оны төлөвлөгөө
1.	Алтанбулаг	75401
2.	Архуст	46849
3.	Батсүмбэр	24378
4.	Баян	74929
5.	Баянбараат	55135
6.	Баяндэлгэр	37394
7.	Баянжаргалан	67935
8.	Баянзүрх	79084
9.	Баянцагаан	94260
10.	Баянцогт	39198
11.	Борнуур	22015
12.	Баянчандмань	4990
13.	Бүрэн	54261
14.	Дэлгэрхаан	51341
15.	Жаргалант	34912
16.	Заамар	66574
17.	Лүн	97105
18.	Мөнгөнморьт	35778
19.	Өндөрширээт	38007
20.	Өнжүүл	69032
21.	Сэргэлэн	54474
22.	Тариат	53898
23.	Угтаалцайдам	50884
24.	Эрдэнэ	53024
25.	Эрдэнэсант	93170
26.	Төвийн хорбо захиргаа	472

Мал өсгөх улсын төлөвлөгөөг сум бүхэн төрөл бүр дээр нь биелүүлэх хэрэгтэй. Үүний тулд малын хорогдлыг эрс багасгаж сар улирал тутам тоолох замаар тооцоолж нийгмийн ба амины малыг нэгэн адил анхаарч өсгөх хэрэгтэй.

Жил жилийн тооллогоор байсан малд ноогдол үзүүлж байх тухай хуулийг хөдөлмөрчдөд зөв ухамсарлуулах, мал өсгөх хөдөлгөөнийг өрнүүлэх хэрэгтэй юм.

Сүргийн доторх хээлтэгч малын хувийн жинг нэмэгдүүлж 100 хээлтэгч мал тутмаас ботго 33, унага 58, тугал 66, хурга 80, ишиг 72—ыг тус тус бойжуулж 441797 толгой буюу өнгөрсөн оныхоос 21,9 мянган төлийг илүү бойжуулах юмаа.

Иймд тэргүүний төлчдийн арга туршлагыг нийт малчдад эзэмшүүлэх ажлыг газар бүр эрчимтэй зохиох ёстой.

1964 онд төлөвлөгөөнд малын үүлдэр чанарыг цаашид сайжруулах талаар ихээхэн арга хэмжээ авна. 1964 онд цэвэр сайн үүлдрийн хээлтүүлэгчээр зохиомол хээлтүүлэг 13963 толгой үнээ, 215390 хонинд хийж сүргийн дотор эрлийз малын эзлэх хувийн жин 14,9 хувьд хүргэнэ.

Нэгдлүүдийн мал сүргийн бүтэц чанарыг сайжруулахад улсын үржил зохиомол хээлтүүлгийн станц их үүрэг гүйцэтгэнэ.

Үржил зохиомол хээлтүүлгийн станцууд, мал сүрэгт шилэлт, сонголт хийх, үржлийн ажлын журам дараалал тогтоох, ашиг шим, амьдын жинд эрдэм шинжилгээний үндэстэй судалгаа хийх, үхэр хонины үржлийн фермийг жинхэнэ эрдэм шинжилгээний үүднээс удирдах явдал шаардагдаж байна.

1964 онд үнээ, хонинд зохиомол, гардан хээлтүүлэг хийх ажлыг үндсэн арга болгож сангийн аж ахуй, нэгдлийн үхэр сүрэгт дур зоригийн хээлтүүлгийг зогсоох нь зүйтэй байна. Энэ онд аймгийн хэмжээгээр гахайг 6177 үүний дотор сангийн аж ахуй 5650, хөдөө аж ахуйн нэгдэл 527-д хүргэнэ. Шувууг 89400, үүний дотор сангийн аж ахуй 88300, хөдөө аж ахуй нэгдэлд 1100 болгоно.

Мал аж ахуйг өсгөж хөгжүүлэхэд тэжээлийн найдвартай баазыг буй болгох нь шийдвэрлэх ач холбогдолтой. Манай аймгийн сангийн аж ахуй, хөдөө аж ахуйн нэгдлүүд 1964 онд 108,8 тонн өвс бэлтгэж улс аймгийн фондонд 1500 тонн өвсийг нөөцлөх болно.

Малын тэжээлийн нэр төрлийг олшруулан ялангуяа шүүслэг тэжээл өнгөрсөн оныхоос 66 хувиар өсөх юм.

Хадлангийн ажилд урьдаас сайн бэлтгэж хадах талбайг бригад суурийудад актаар эзэмшүүлж, түүнийг цэвэрлэх, ургацыг хамгаалах ажил зохиох хэрэгтэй.

1964 онд аймгийн хэмжээгээр билчээрийг усжуулахын тулд улсын хүчээр өрөмдмөл худаг 17, орон нутгийн хүчээр уурхайн худаг 85-ыг гарган, булаг шанд 2—ыг тохижуулахаар төлөвлөж байна. Баянцагаан, Бүрэн, Өнжүүл сум—нэгдлийн туршлагаар нийт сум—нэгдэл сангийн аж ахуй-

(Үргэлжлэл нь 3 дугаар нүүт)